

VERKKOSIVUJEN SAAVUTETTAVUUS

MIKSI TEKISIN SIVUSTA SAAVUTETTAVAN?

Saavutettava toteutus parantaa palveluiden selkeyttä, laatua ja toimintavarmuutta kaikille käyttäjille.

Se tarjoaa uusia käyttötapoja: videoita voi katsoa muita häiritsemättä ilman ääntä ja digipalveluita käyttää niin sormella, hiirellä, näppäimistöllä kuin puhumallakin.

Saavutettavuus tuo palveluille myös uusia käyttäjiä niistä ihmisistä, joille niiden käyttö on aiemmin ollut mahdotonta.

Hakukoneetkin löytävät verkkosisällöt paremmin, kun ne on tehty saavutettavasti.

MITÄ ON SAAVUTETTAVUUS?

Saavutettavuus on yhdenvertaisuuden edistämistä. Saavutettavuus tarkoittaa kohteen tai verkkopalvelun helppoa lähestyttävyyttä kaikille ihmisille.

Termejä saavutettavuus ja esteettömyys käytetään usein toistensa synonyymeina. Sana **saavutettavuus** on kuitenkin vakiintumassa niihin tilanteisiin, kun puhutaan verkkopalveluista, ja **esteettömyys** on käytössä erityisesti silloin, kun kyseessä on fyysinen ympäristö.

VERKKOSIVUJEN SAAVUTETTAVUUS

Verkkopalveluiden saavutettavuuteen liittyy tekninen ja sisällöllinen saavutettavuus.

- Tekninen saavutettavuus tarkoittaa sitä, että esimerkiksi verkkopalvelua voidaan käyttää teknisten apuvälineiden avulla. Tekniseen saavutettavuuteen sisältyy mm. se, että verkkopalvelu on koodattu virheettömästi ja standardeja noudattaen.
- Sisällön saavutettavuus tarkoittaa kognitiivista saavutettavuutta eli sitä, että sisältö on ymmärrettävissä ja helposti omaksuttavissa ja käytettävissä. Sisällön saavutettavuutta voi parantaa esimerkiksi käyttämällä selkeää yleiskieltä, välttämällä erikoisia ja vaikeasti ymmärrettäviä termejä sekä jaksottamalla tekstisisältö helposti silmäiltäviksi kokonaisuuksiksi.

KEINOJA PARANTAA SIVUSTON SAAVUTETTAVUUTTA

Kuvien vaihtoehtoiset tekstit

- Mitä tietoa esimerkiksi ruudunlukijan käyttäjältä jää saamatta, jos vaihtoehtoista tekstiä ei ole?
- Vaihtoehtoinen teksti ei ole kuitenkaan sama kuin kuvateksti
- Tarpeeksi lyhyt ja selkeä, ja päättyy pisteeseen
- Hyvässä vaihtoehtoisessa tekstissä ei mainita sanaa ”kuva” tai ”kuvassa” (poikkeuksena, jos esimerkiksi ilmakuva, mitä halutaan korostaa)

Esimerkki: Punainen puutalo peltomaisemassa. TAI Ilmakuva viljapellostä.

Videot saavutettaviksi (tekstitys tai tekstivastine)

- videot täytyy tekstittää tai niissä tulee olla kuvailutulkkaus (23.9.2020 ja sen jälkeen julkaistut)
- sisällön ymmärtämisen kannalta oleelliset äänet on myös tekstitettävä
- jos video on tekstin mediavastine, ei tarvita tekstitystä

Äänitiedostot tekstiksi

- esimerkiksi podcast-jaksot tulee olla saatavilla myös tekstimuodossa

Värit ja kontrastit

- varmista, että sivuilla olevan tekstin ja taustan kontrasti on riittävä
- contrast checker -työkalu kätevä sivuston kontrastin tarkastamiseen
- myös lomakkeet ja painikkeet ja tausta sekä aktiiviseksi valitut linkit noudattavat kontrastivaatimuksia
- logon ei tarvitse noudattaa kontrastivaatimuksia

Automaattiset sisällöt

- ei tulisi olla automaattisesti käynnistyvää sisältöä, ellei käyttäjä voi pysäyttää niitä
- itsestään päivittyvissä esim. karuselleissa tulisi olla myös pysäytysmekanismi
- ei yli kolme kertaa sekunnissa välkkyvää sisältöä

Tiedostot saavutettaviksi

- sivustolla olevien Word- ja PDF-tiedostojen oltava myös saavutettavuusdirektiivin mukaisia
- voi tarkistaa Adobe Acrobat Pro:lla

Linkit toimiviksi

- linkkitekstien tulee olla kuvailevia: mihin linkki vie ja mitä siellä tapahtuu?
- kuva linkkinä: vaihtoehtoinen teksti kuvaa linkin kohdetta

SAAVUTETTAVUUSSELOSTE

SAAVUTETTAVUUSSELOSTE

Saavutettavuusselosteessa kuvataan verkkopalvelun saavutettavuuden tila ja mahdolliset poikkeamat saavutettavuusvaatimuksista. Lisäksi selosteessa kerrotaan, miten käyttäjä voi antaa saavutettavuuspalautetta.

1. Mitä digitaalista palvelua saavutettavuusseloste koskee
2. Kuka on arvioinut palvelun saavutettavuuden ja milloin se on tehty
3. Mikä on digitaalisen palvelun saavutettavuuden tila
4. Mitä saavutettavuuspuutteita digitaalisessa palvelussa on ja miksi ne eivät vielä ole vaatimusten mukaisia
5. Sen verkkolomakkeen tai sähköpostin osoite, jonka kautta organisaatiolle voi antaa saavutettavuuspalautetta
6. Valvontaviranomaisen tiedot eli Suomessa Etelä -Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikön yhteystiedot.

Saavutettavuusvaatimukset.fi-verkkosivuilla on työkalu saavutettavuusselosteen laatimista varten.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Testityökalu

<https://wave.webaim.org/>

Tietoa saavutettavuudesta

<https://www.saavutettavasti.fi/>

<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/>

Itseopiskeluun

<https://www.eoppiva.fi/koulutukset/saavutettavuus-ja-digipalvelulain-vaatimukset/>

Saavutettavuusseloste

<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/saavutettavuusseloste/>